

Mercedes Sosa
«Toda censura es peligrosa porque detiene el desarrollo cultural de un pueblo».

El mirador

Existeix lo veto al cinema independent ebrenc?

Mentre 'El Periple, la vella llum d'Europa' volta per festivals i cinemes d'arreu del món, el film segueix sense programar-se a l'Ebre o als pobles del cor del Delta, on transcorre la seva trama lligada a la història del far de Buda

Mentre a Madrid es vol revertir el canvi climàtic o s'aprèn a dialogar sobre el necessari trencament del marc heretat de l'antic règim, a l'Ebre el cinema independent es reivindica per al món

Mentre *El Periple, la vella llum d'Europa* (Sègula Films 2018) volta per festivals i cinemes a França, Veneçuela, Xile, Berlín, Amsterdam, Catalunya, València, és finalista a Los Angeles Cinematography Awards 2020, la pel·lícula continua sense programar-se a les capitals del front de l'Ebre, Tortosa, Móra, Gandesa, tampoc als pobles del cor del Delta, on transcorre la seva trama lligada a la història del far de Buda.

El film *El Periple, la vella llum d'Europa* arrenca els seus primers minuts de llum en moviment (Cinema) amb una reflexió de l'Alfred Vallès Sancho, tortosí, nét del torrer del far de Buda durant la Guerra Civil espanyola: «A la nit, quan s'apaga la llum d'un far, potser s'alerta d'un naufragi o la imminent arribada d'una guerra».

Per mi, com a cineasta, la desaparició del far de Buda sempre ha estat una al·legoria poètica de la desaparició de la democràcia. l'abril del 1938, quan Franco trenca el Front d'Aragó, l'exèrcit de la República fugí en desbandada cap a la banda esquerra de l'Ebre.

El General Enrique Lister mana destruir el far de l'illa de Buda pel seu valor estratègic. El 21 d'abril, la família del torrer és obligada a sortir de casa. El far és incendiat.

A causa de les aportacions de sediments fetes per l'Ebre a la seva desembocadura, el far de Buda fou dissenyat per ser desmuntat i traslladat mar endins seguint el creixement del cap de Tortosa. Paradoxalment, amb la victòria feixista de 1939 i la construcció dels pantans, lo Delta va entrar en regressió i la llum del far fou pro-

gressivament engolida pel mar fins a caure la nit de Nadal de 1961. Només quatre anys i mig després de la caiguda del far de Buda, Franco inaugurava el monument feixista de Tortosa per celebrar els cinics 25 anys de pau.

Amb la caiguda del front de l'Ebre, 450.000 republicans surten pels camins de l'exili. 275.000 persones van ser internades als camps de concentració. 15.000 persones moren als Camps de Concentració Francesos. L'Alçament militar del feixisme espanyol de 1936 va provocar la mort de 500.000 persones. Alfred, nét de torrer de Buda, protagonista d'*El Periple, la vella llum d'Europa* creua el pont de l'Estat entre Tortosa i el barri de Ferreries amb la imatge de l'àguila imperial reflectida a l'Ebre: «Els fars són molt contradictoris. Tenen un doble sentit, tant orienten l'enemic com el mateix exèrcit».

Protegit amb la figura de Bé Integral del Patrimoni Cultural Català (BIPCC) des del 2007, el monument falangista a la Batalla de l'Ebre està emparat per l'article 15.2 de la llei de memòria històrica, segons el qual queden exempts de ser retirats aquells vestigis franquistes en els quals «concorren raons artístiques, arquitectòniques o artísticoreligioses protegides per la llei». Davant del bloqueig, estem en un bucle permanent d'inacció. 21 de juny de 1966. Tortosa. Francisco Franco: «*Ciudad mártir de aquella epopeya, que ha ya querido perpetuar aquella gesta*

con este grandioso monumento al heroísmo de tantos españoles que con el sacrificio de sus vidas rubricaron el mandato solemne de nuestros muertos, ¡arriba España!». 53 anys després Franco encara segueix travessant la nostra consciència democràtica generant controvèrsia arreu de l'Estat.

Del 1939 al 1956, 200.000 republicans moren afusellats, a les presons, als camps de treball forçats, són assassinats i oblidats a les cunetes. Només a la província de Tarragona, els tres anys posteriors a «Vitor» franquista, 650 persones són executades als murs del camp de l'Oliva.

Des de la repressió de l'1 d'octubre 2017 estem veient com el franquisme sociològic continua ben viu a l'Estat espanyol. De l'«a por ellos» al 155, passant per les sentències del Tribunal Suprem i les darreres repressions i empresonaments polítics, en mig d'una campanya electoral imposada per l'ambició del PSOE. De teló de fons: el dictador exhumat del Vall de los Caídos, 44 anys després de ser-hi enterrat.

Recentment, en campanya, tots els partits polítics del consistori tortosí, a excepció del PP i Ciutadans, han votat una moció per la retirada del monument feixista. Però, en canvi, el cinema independent compromès amb la memòria històrica sembla ser a l'ombra d'aquest passat lligat a l'antic règim, al congelador del franquisme sociològic que tantes vegades han assenyalat els estimats Jordi

Cuixart o Carme Forcadell. La societat catalana demana fer nèt amb l'herència feixista. Quin sentit té mantenir la representació triomfalista de la mort de la democràcia, la victòria franquista presentada per l'acer nazi del cop militar del 1936? Quin sentit té oblidar fets històrics que encara s'han de reparar en la moral famílies dels represaliats? Quin sentit té vetar l'expressió del setè art compromès fet al Baix Ebre? Denunciem la persecució de la llibertat d'expressió per part de l'Estat espanyol mentre les nostres institucions locals han de fer front a les seves pròpies contradiccions.

A la regressió i subsidència del Delta provocada per hidroelèctriques i grans regadius, l'origen de la fi del far de Buda, a causa de la crema de combustible fòssil, ara en l'àmbit global cal sumar-li la pujada del nivell del mar. I mentre Madrid es vol revertir el Canvi Climàtic, s'aprèn a dialogar sobre el necessari trencament del marc constitucional heretat de l'antic règim, la pròxima amnistia dels presos polítics o l'agenda del referèndum d'autodeterminació... a l'Ebre, el cinema independent es reivindica per al món, també per als pobles del cor Delta, per les capitals del front de l'Ebre, unes ciutats paradoxalment governades per partits sobiranistes.

+ Informació

Alerten que les llacunes de l'illa de Buda poden desaparèixer P24

MÀRIUS PONS MÚRIA
@diarideltarragona

Cineasta independent i cantant de Los Sirgadors